No. 122. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaterdag 23 Mei.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BRUSSEL. — De belgische *Moniteur* bevat een aantal benoemingen bij het wapen der kavalerie gedaan.

— De Schelde *de Vuidt* heeft een brief in de brusselsche bladen doen plaatsen betrekkelijk zijne jongste militaire zending, welke in de kamer tot het adjournement van de stemming der gemeente-wet en in de gevolgen tot de sluiting der kamer zelve aanleiding gegeven heeft. De vraag of het ministerie hem uit een parlementair inzigt had willen verwijderen, kan hij niet volmondig beantwoorden; maar er was hem aan gelegen alle vermoeden van inwilligings- of verstandhouding af te weeren, en daarom verklaart hij, dat in zijn oog de zending door omstandigheden onafhankelijk van alle ministerieele merken gebooden werd en plaats moest hebben, 't zij dan dat er eene stemming over de genoemde wet al of niet aan de orde ware.

— In een schrijven uit Gent van den 19den, wordt het door den brusselschen *Courrier* vermeld, betrekkelijk de feestelijke viering van den verjaardag van Z. K. H. Prins *Frederik* door de leden der vrijmetselaars-loge aldaar nader bevestigd. Het met eenparige stemmen gezogen lied, dat alles behalve vleijend voor den nieuwen *grootmeester de Stassart* moet geweest zijn, eindigde met het refrein: *y de wate grootmeester is de zoon van den waren koning!*" Te Brussel schijnt onder de vrijmetselaars-leden ingenomen verdeeldheid te bestaan, en de eene partij den door de andere gekozen nieuwen grootmeester niet te willen erkennen. In weerwil der logen, *l'Union* of der *Philantropen*, had men onder anderen die het register de pagina teekenden, waarin Z. K. H. Prins *Frederik* van deszelfs betrekking van grootmeester vervallen werd verklaard.

— De brusselsche *Courrier* droomt weder van onlusten, die te Amsterdam zouden plaats hebben, om de hoop van [illegible] te voeden, voorts van bewegingen in deze provincie, waar men zich tot krachtigen tegenstand tegen het gezag toerustte, enz.; alles uit echte bronnen geput; ter meerdere geloofwaardigheid er dadelijk bijvoegende, dat deze zijne berigten wel deze de hollandsche bladen zouden tegengesproken worden, maar toch niet te min waar echt waren!

De Londensche berigten over België van den 18den dezer vermelden, dat een der leden van het ministerie, Sir *Ch. Grant*, te Inverniss, in Schotland, niet is herkozen, maar voor den kandidaat der behoudende partij heeft moeten wijken.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den Mei.

Heden ten deze uren was de zitting van het hof der pairs nog niet geopend, zoodat men vermoedelijk nog niet tot een besluit was gekomen omtrent de verdere behandeling der zaak, ten aanzien van de beklaagden, die bij het lezen der akte van beschuldiging niet zijn tegenwoordig geweest.

Men wil dat de raad van ministers zoowel gisteren als dezen morgen een uitvoerig vergaderd is geweest, om over den vrij moeijelijken toestand, waarin men zich door het berucht proces gewikkeld ziet, te beraadslagen, en dat ten gevolge van dien de HH. *Thiers*, *Guizot* en *Persil*, met eenige der vermogendste leden van de kamer der pairs eene conferentie hebben gehad.

De verdedigers *Trélat* en *Michel* kondigen op nieuw in de dagbladen aan, dat zij de eenige zijn, die het adres der beklaagden werkelijk hebben onderteekend.

De heer *Sauzet* is tot rapporteur benoemd der commissie, die over de verlangde autorisatie om de HH. *de Cormenin* en *Audry de Puyraveau* te vervolgen, rapport zal uitbrengen. Men verzekert thans dat de laatste verklaard heeft dat hij aan de kamer van afgevaardigden geen regt toekende, om hem als beschuldigde naar de kamer der pairs te verwijzen, en dat hij alle andere inlichtingen heeft geweigerd.

— Te Orleans hebben zich eenige zoogenaamde vrijheids-vrienden vereenigd, om tegen de terechtstelling der beklaagden voor het hof der Pairs, te protesteeren. Het door hun geopperd bezwaar is geen ander, dan dat genoemd hof eene exceptionele regtbank is, waaraan men zich volgens het charter niet behoeft te onderwerpen.

— De kamer van afgevaardigden houdt zich met het budget van oorlog bezig, en heeft in hare zitting van gisteren, eene som van 300,000 franken op de aanvraag van het gouvernement, voor het onderhoud der vestingwerken gekost.

— In de meeste dagbladen vindt men heden eene officiële verklaring, dat de Spaansche gezant alhier zich in geenen deele heeft ingelaten met eene onderhandeling, die volgens de Belgische bladen, over het leveren van een hulpkorps aan de koningin-regentes, zoude gevoerd worden.

Men leest heden in het *Journal des Débats*, dat er berigten uit Madrid van den 10den zijn ontvangen, volgens welke de toenmalige *Cortes de la Reos* nog steeds voortzetten aan den, aard, van, en geene de minste waarschijnlijkheid voor eene aanstaande verandering van ministerie bestond. Intusschen, zegt het ministeriele morgenblad, was men algemeen over den toestand van Navarre, der Baskische provincien en van Katalonie verontrust. Men wist dat het legen der koningin sich niet in een voortvarigen staat bevond, dat hetzelve door de laatst gedane veroveringen was gedemoraliseerd, en dat het dus moeijelijk zoude zijn, in dezen hagchelijken toestand eene goede partij te kiezen.

De bijzonderer berigten bevestigen het bovenstaande, er alleen bijvoegende, dat de discussie in de kamer van afgevaardigden, over de voorgestelde nationale goederen, niet baat dan als een ministerie de uitgaven, naar de kamer het voorstel der commissie, naar hetwelk die goederen onbeperkelijk zouden worden toegegeven, onveranderd heeft aangenomen.

Voorts had men den heer *Martinez de la Rosa* in de zitting van den 8ten inlichtingen gevraagd omtrent de zaak der omwenteling, die onlangs te Sevilien werd ontdekt, doch had de eerste minister geantwoord, dat die zaak van minder belang was, dan bij het algemeen wel verspreid; en het gouvernement daarvan alle de noodige gevolgen had weten te voorkomen.

Van de grenzen schrijft men, dat de generaal *Valdez* zich te Pampelona bevindt, en aan den bevelhebber van het reserve-leger, waarvan het hoofdkwartier te Burgos gevestigd was, gelast heeft, zich met zijne troepen naar Biscaye te begeven. Men wil dat twee regimenten, die vroeger onder den generaal *Gurdoqui* stonden, op den 10den deser bij eene algemeene revue, te Logrono, openlijk hebben verklaard, dat zij niet meer in Navarre willen terugkeeren.

In Oud-Kastilien moet *Merino* wederom eenige benden hebben bijeengebragt, terwijl er volgens sommigen te Tarragona, in Katalonien, een bedenkelijke opstand zoude zijn uitgebarsten.

— Heden (19 *Mei*) waren de fondsen gesteund: 5 pCt. kont. 108,70; op tijd 108,75; 3 pCt. kont. 82,10; op tijd 82,15; Napr. renten kont. en op tijd 99,60; Sp. perpet. 49; 5 pCt. 50¾; Certs 49½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Mei.

De *Staats-Courant* behelst heden de lijst van 25 April ll., houdende veranderingen en wijzigingen in het tweede boek van het wetboek van koophandel, uitgegeven den 14den dezer.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden zijn met hoogstderzelver gevolg woensdag, middag om 's Hage naar Berlijn afgereisd, om na eenig verblijf aldaar de reis naar Petersburg voort te zetten.

H. K. K. H. de Prinses *van Oranje*, welke zich tegenwoordig in Tilburg bevindt en alwaar zij de meeste geestdrift door de ingezetenen ontvangen werd, zal naar men vernomen heeft, dezer gemeld is, van daar regtstreeks de reis naar Duitschland aanvangen, maar wordt tegen den 1sten Junij te Scheveningen terug verwacht, waarna Hoogstdezelve kort daarop naar Baden-Baden zal vertrekken.

— Deser dagen is de luitenant-generaal *Paget* van zijne zending naar Weenen te 's Gravenhage teruggekeerd.

— Den 27sten dezer zal Z. Exc. de minister van financien de reis naar Italie, ter herstelling zijner gezondheid, aanvangen.

— Naar men vernomen heeft het Z. M. behaagd, bij besluit van 8 dezer, no. 37, *Martinus van der Horn*, den ridder van het scheepsbraakelingen van het Engelsche schip *Tellemania*, in eenen N. bij Texel gestrand, te benoemen tot Broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, met vrijstelling aan den Kanselier van gemelde Orde, om genoemden *van der Horn* bij zijne [illegible] te brengen tot ontvangst der insigne.

— Naar men vernomt, zal aan de [illegible] inlijving het beroep van buitengewoon [illegible] genheid worden gegeven, om, ter verdere uitoefening van dat beroep, een onbepaald verlof te erlangen.

— De commissie tot verzorging van de door den veenbrand, op den 11 en 12den Junij 1833, ongelukkig geworden ingezetenen van de provincie Groningen, heeft thans een uitvoerig verslag van hare verrigtingen in het licht gegeven. Daaruit blijkt, dat, behalve eene zeer groote menigte goederen en levensmiddelen, door onderscheidene personen ingezonden, in geld en in geldswaardige effecten, bij genoemde commissie, ontvangen is de aanzienlijke som van *f* 57,341,88, waaronder opgemerkt wordt het bedrag der collecte in de provincie Zuid-Holland van *f* 16,039,86½, in Noord-Holland van *f* 10,507,16½, en in dit Gewest van *f* 2,353,50½; en dat de door de commissie gedane uitgaven beloopen de som van *f* 57,329,45½. Gemeld verslag behelst eene naauwkeurige opgave van den geheelen ontvang en uitgaaf, welk bij een lezenswaardig geschiedkundig verhaal over den veenbrand gevoegd is, vervaardigd door den heer Mr. *H. O. Feith*, archivarius der provincie Groningen.

— De Fregat *de Maas* van 44 stukken, kapt. *Arriens*, aan boord [illegible] H. Prins *Willem Frederik Hendrik* der Nederlanden, en [illegible] *de Snelheid*, van 12 stukken, uit *Hoogezand*, beide uit Texel uitgevaren bestemd, zijn den 17den met op de hoogte van Noordwijk gepraaid door de Scheveningsche pier *Prinses Mauritine*, stuurman *W. Eorving*; aan boord van beide oorlogschepen was alles wel.

— Uit Utrecht wordt, ten bewijze van de belangrijkheid der gewone paardenmarkten in die stad, gemeld, dat op de laatste markt, van den 13den April l. l., 928 stuks paarden aan de verschillende stadskantoren zijn aangegeven.

— Te Brussel ging deser dagen het licht het prospectus van een maandwerk onder den titel van *Nederduytsch Magazyn, of maendblad van vaderlandsche en duitsche tafereelen ter verbreyding van algemeene kundigheden, uitgegeven door een letterkunstig en wetenschappelijk genootschap, onder het opzigt van den abt Ottinger*, welk tijdschrift meer bepaaldelijk bestemd was, om in de Vlaamsche provincien, onder de landbewoners, welke tot heden in 't algemeen geene andere lectuur kennen, dan de welbekende vertelsels van de 15 en 16de eeuwen, meer algemeene kennis en verlichting te verspreiden. De heerschende en meest invloed hebbende partij in België schijnt intusschen begrepen te hebben, dat de verspreiding van een dergelijk maandwerk onder de mindere volksklassen voor haren invloed en gezag in de gevolgen eene gevaarlijke uitwerking kunde hebben en dat zij ter voorkoming daarvan niets beters te doen had, dan de bedoelde onderneming bij het volk als eene oranjistische strekking hebbende uit te krijten; zulke is dan ook reeds van het gevolg geweest, dat de aanplakbilletten, waarbij de uitgave van het voormeld maandschrift aangekondigd werd, in onderscheidene plaatsen afgescheurd zijn geworden.

— In een der jongste nommers van het regeringsblad der stad Keulen leest men de volgende, ook bij ons opmerking verdienende belangrijke bekendmaking:

» Op den 20sten februarij dezes jaars is de 16jarige zoon eens inwoners van Longedorf, regering-district Bonn, aan de watervrees overleden, nadat hij zich eenige dagen te voren door eenen, spoedig daarna als dol aangemerkten en door hem-zelven doodgeschoten hond aan neus en mond had laten lekken.

» Zoo stierf ook op den 4den april dezes jaars te Bonn een 24jarig dienstmeisje uit Schlingen aan de watervrees, nadat het eenigen tijd te voren op gelijke wijze met eenen als dol verdachten hond had gespeeld.

» Daaruit blijkt dus klaarlijk, hoe gevaarlijk het is, met schijnbaar gezonde honden te spelen, en wel voornamelijk dezelven, gelijk menigwerf, zoo wel door volwassenen als kinders geschiedt, bij afwisseling te slaan en te liefkozen, waardoor deze dieren somwijlen zoodanig worden vertoornd, dat hun speeksel, met gewonde deelen in aanraking komende, op den mensch de watervrees kan overdragen, ook zelfs zonder dat de hond naderhand zelf daaraan bezwijkt.

De Londensche beurzen tot den 20sten dezer vervuilden hoofdzakelijk, dat lord *Ruthell* in het kabinet Stanley werkelijk tot parlementslid is herkozen. — De markies *Conyngham* is, in plaats van den markies van *Wellesley*, tot lord kanselier benoemd, en als postmeester-generaal door graaf *Lichfield* vervangen. — Lord *Elliot* is te Londen teruggekeerd.

— Te Lissabon stond den 11den dezer alles rustig.

— Ter Londensche beurs van den 19den waren genoteerd: de 5 pCt. gecons. 82⅜; Spanje 6⅞; ½; Port. 71½; ⅜; Ned. W. S. 2½ pCt. 57⅜; ½; 5 pCt. 102, 103⅜.

's GRAVENHAGE, den 21sten Mei.

Dezer dagen zijn aan de nog in deze residentie aanwezige leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal rondgedeeld de verslagen van derzelver afdeelingen, houdende het onderzoek over de in de laatste zitting aan dezelve aangeboden ontwerpen van wet, tot wijziging der laatste titels van het Tweede boek der Wetboeken van koophandel, betrekkelijk *Verzekering* en *Bodemerij*, waarvan de verdere behandeling tot de volgende zitting is uitgesteld. Bij het ten dezen plaats gehad hebbend onderzoek is, onder anderen, eene uitgebreide Nota overgelegd, over de voorgedragene wetsbepalingen omtrent bodemerij, waarin gezegd wordt, dat er twee soorten van bodemerij zijn; de eene voor de reis, bij uitrusting van het schip, of op goederen in hetzelve geladen, welke geheel vrijwillig is; de andere gedurende de reis, wanneer het schip, in eene noodhaven ingeloopen zijnde, vertimmerd moet worden, of behoefte van zeilen, takelaadje, enz., of ook het innemen van nieuwe mondbehoeften vordert; deze laatste geschiedt uit noodzakelijkheid. Die beide soorten zijn dan wel gelijk in benaming, en komen ook in velerlei opzigten met elkander, wat het regtsgevolg aangaat, overeen; doch zij hebben eenen geheel verschillenden oorsprong, en daarom ook verschillende regtsgevolgen. Voorerst, ten aanzien van het aangaan der overeenkomst zelve: de eerste kan ook door de reeders worden gedaan, doch door den schipper alleen is het gevel; daarom hulp der reeders zijn aandeel in de uitrusting niet bijdragt; de laatste, die uit noodzakelijkheid geschiedt, bepaaldelijk door den schipper, ook zonder voorafgegane bewilliging der reeders. Ten andere, wat haren vorm betreft: beide moeten wel in geschrifte zijn vervat, doch alleen de eerste is onderhevig aan inschrijving ter griffie. Ten derde, ten aanzien van het voorregt boven andere schuldeischers: aan de eerste, als vrijwillig, kan geen voorregt worden toegekend boven andere bevoorregte schulden; doch die uit noodzakelijkheid heeft een ander voorregt; zij staat gelijk met de oskosten tot behoud eener zaak gedaan, en dan gaat zij boven den bijbrief. Ten opzigte van deze laatste komt ook bijzonder in aanmerking de rangregeling waarbij de bodemerij voor de laatste reize bevoorregt is boven die voor eene vroegere reize. Op grond van dit een en ander, stelt de vervaardiger dezer nota eene andere regeling en volgorde der artikelen voor. In eene der afdeelingen heeft men de vraag gedaan, of het contract van *bodemerij* wel alleen tot *zeeschade* beperkt kan worden, daar men voorbeelden kent van dergelijk verband op schepen die alleen rivieren bevaren; dienovolgens wenschte men dat, in plaats van *op zee*, gelezen werd: *op reis*. Tegen de vaststelling der regterlijke bevoegdheden, bij het nieuwe Nederlandsche wetboek aan onze consuls in vreemde landen opgedragen, heeft een der leden onder anderen aangevoerd, dat hij met de regering erkent, dat de Nederlandsche consuls in vreemde havens dikwerf vreemdelingen zijn, maar dat de havens, alsdan, naar welke men ze partijen wil vervolgen, ook vaak vreemdelingen zijn; daarbij komt echter nog, dat er tusschen den consul en den consul dit gewigtig onderscheid bestaat, dat de eerste (die toch altijd noodzakelijk een vreemdeling is) eenige verbindtenis tegen Nederlanders heeft aangegaan door de aanneming van zijn karakter, en dat hij geacht moet worden zijnen pligt dienaangaande te willen doen; terwijl de vreemde bevoegde magt, hetzij regterlijke of andere, met Nederlandsche wetten of gebruiken niets te maken heeft, dezelve niet behoeft te kennen, ja misschien volgens dezelve geen regt mag spreken; dat de Nederlandsche consul daarentegen gaarne aan zijne verpligting zal voldoen, omdat hij door den Nederlandschen handel en scheepvaart zijne voordeelen moet zoeken en dus het vertrouwen van onze kooplieden en schippers zal trachten te verkrijgen. De voorgestelde bepaling onderwerpt den Nederlandschen handel en scheepvaart aan vreemde regters en wetten. Deze aanmerking is niet alleen reeds van gewigt in de Europesche havens van beschaafde natien, maar krijgt te meer gewigt, wanneer men denkt aan de toepassing bij de Barbarijsche mogendheden; zal men daar ook het regelen van onze handelsbetrekkingen aan de plaatselijke magten overlaten? Bovendien zullen er vrij wat meer kosten worden besteed bij die vreemde bevoegde magten, dan bij den Nederlandschen consul en vrij wat meer tijdverlies worden geleden. Uit dien hoofde, meent het lid, hetwelk deze aanmerkingen heeft gemaakt, dat deze bedenkingen, zijns inziens, eene gezette overweging vorderen. Eindelijk heeft men in eene andere afdeeling gevraagd, of er niets moet bepaald worden omtrent de verjaring der regtsvordering tot zake van aanzeiling. Het Fransche wetboek bevat daaromtrent voorschriften, die misschien aan bedenking zijn onderhevig, maar het zou toch omgekeerd gevaarlijk zijn, om die regtsvordering alleen aan de gewone verjaring te onderwerpen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den Mei.

Uit Petersburg is te Berlijn aangekomen vast *Dolgorucky*, chef der geheime staf van Z. K. H. den grootvorst *Michael Paulowitsch* van Rusland.

— Volgens eene officiële opgave, bedroegen in 1834 de gezamenlijke inkomsten der domeinen van de Russische kroon 6,772,466 roebels, hetgeen, na aftrek der uitgaven op 5,194,915 roebels, eene zuivere opbrengst van 1,577,551 roebels oplevert. Uit dezelfde opgave blijkt, dat het getal zielen op de domeinen der kroon, den 1sten January van dit jaar, 1,468,121 bedroeg, en dat in het zelfde jaar de bevolking op dezelve met 19,468 zielen vermeerderd is geworden.

Den 7den dezer heeft zich onverwacht het ijs aan den mond van den Newa wederom vastgezet, en de reeds geopende scheepvaart uit de haven van Kronstadt is dus op nieuw gestremd.

— Te Leipzig is de inschrijving van 15,000 actien, ten bedrage van anderhalf millioen thalers, voor den spoorweg van Leipzig naar Dresden, binnen een dag volgekomen en waren de actien reeds in prijs gestegen.

— Zoo als men weet, heeft de Fransche zaakgelastigde, *de Rumigny*, Bern verlaten, en is, gedurende zijne afwezendheid, de heer *de Bellaval* met de waarneming dier zaken belast geworden. Naar men thans wil, zal de heer *de Rumigny* in het geheel niet meer naar Bern terugkeeren. Sommigen willen, dat zulks hieraan is toe te schrijven, dat de bewindslieden geen zeer vriendelijk afscheid van hem genomen hebben. In hoe verre zulke waar zij, is onbekend, doch, te oordeelen naar de reis, waarop de dagbladen van den zaakgelastigde bij zijn vertrek hebben gesproken, kan hij met geene zeer gunstige oogen zijn aangezien geworden. Een der dagbladen, dat op de grenzen van Bern verschijnt, moet zich inzonderheid zeer scherp tegen hem uitgelaten hebben.

— Uit Munchen wordt gemeld, dat men aldaar in den avond van den 16den van een gruwelijken schrik is bevangen geworden door de onverwachte uitbarsting van het een half uur westwaarts van de stad gelegen kruidmagazijn, 't welk met al deszelfs voorhanden voorraad van granaten, bommen, congreviesche vuurpijlen en ontzettend veel buskruid in de lucht sprong. De slag was zoo geweldig dat de binnensteden in de afgelegenste deelen der stad geschokt werden, deuren en vensters uitsprongen; vele glazen verbrijzeld en de kamers met stof gevuld werden. De plaats van het ongeluk geleek in het eerste oogenblik een uitgebrokenden krater uit het midden van welks vlammen groote steenen, balken en andere voorwerpen van het in talrooze brokstukken verspielde gebouw verre weg voortgeslingerd werden, onmiddelijk waarna een dikke geelachtige rook uit den vlammenden poel oprees, terwijl het springen van ettelijke bommen en granaten nog eenigen tijd bleef voortduren. Zoodra was de uitbarsting niet voorbij, of eene menigte menschen stroomde van alle zijden naar het tooneel der verwoesting, om de schrikkelijke werking der uitbarsting te aanschouwen, zoodat in een oogenblik de geheele omtrek der hoogte waarop het gebouw gestaan had, zoo ver het oog kon reiken met menschen bedekt was. Zes personen in het magazijn werkzaam hebbende, er het leven bij gelaten, terwijl een gewonde kurk te voren, door den oppervuurwerker naar de nabijgelegene wachtpost gezonden zijnde, aan dit toeval het behoud van zijn leven te danken had. Volgens zijne verklaring was er geen spoor van vuur in het magazijn voorhanden, zoo dat men het ongeluk aan een toevallig uitgesprongen vonk toeschrijft. Van het gebouw was letterlijk geen steen op den anderen gebleven.

— Uit Athene wordt van den 5den April geschreven, dat de kroning van Z. M. Koning *Otto*, dewijl geen der kerken voor die plegtigheid groot genoeg was en ook het Parthenon voor de algemeene opruiming geen ruimte genoeg daartoe aanbood, in het openbaar, op de plaats aan de noordzijde der stad, waar men volgens een eerst plan de residentie had willen stichten, zou geschieden en dus deze plegtigheid voor het oog der Grieksche bevolking, die daarin zóóveel belang stelt, plaats hebben zou. — In de diplomatische kringen had te Athene in de laatste dagen veel beweging geheerscht, ter zake van de sluiting eens handelsverdrags met Oostenrijk, welke zaak dermate in 't geheim was behandeld geworden, dat zelfs de drie gezanten der beschermende mogendheden daarvan niets gemerkt hadden. — Het aanbouwen aan den Piraus en te Athene ging immer voort.

— Te Weenen waren den 13den dezer genoteerd: 5 pCt. Metall. 102; 4 pCt. 97¼; Bankactien 1342.

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW.

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. WOLFF, L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena.*

(Vervolg van No. 520.)

DICHTERS EN ANDERE LETTERKUNDIGEN.

De geschiedkundige roman, welke ook in dat tijdperk beoefend werd, bijzonder door A. G. MEISSNER (geboren in 1753 en gestorven in 1807), en IGNACE AURELIUS FESSLER (geboren in 1756 en voor weinig jaren nog in leven) was in het algemeen niet gelukkig. De eerste dezer schrijvers, die *Bianca Capello* en *Alcibiades* schreef, was te oppervlakkig, en wist noch in de schuilhoeken van het menschelijke hart door te dringen, noch de oude tijden in derzelver luister en leven voor te stellen. Het was bewaard voor een schrijver van hoog uitstekend genie, om eene nieuwe loopbaan op deezen weg te openen, en al de voortreffelijke talenten der beschaafde wereld op dit roemrijke pad met zich mede te voeren, door aan te toonen hoe geschiedenis en dichtkunst in staat zijn elkander de hand te bieden. FESSLER had meer geest en ook meer diepzinnigheid, ook bezat hij eenen grooteren sedelijken ernst; dan daar hij geschiedkundige voorvallen en de levens vermaarde mannen niet dan kunstig wil vertolken, maar dezelve bloot als een voertuig beschouwde om vastheid en vorm aan zijne leeringen en gedachten te geven, vervreemde hij zich te veel van de wezenlijkheid; zulkjn *Aristides*, *Marcus Aurelius*, *Attila*, *Matthias Corvinus* dragen den naam hunner originelen, maar zijn zoo verschillend van deselve als eene schaduw van eene schilderij.

De Goetz van Berlichingen van GOETHE had, omtrent dien tijd, de zucht naar oude ridderlooneelen doen herleven, en de beleefde tiddere van vroegeren tijd begonnen niet alleen het tooneel rond te waren, maar ook de romans, ofschoon zich zwak en droog voordoende. De beste verhalen van deze soort zijn LEONHARD WÄCHTERS (bij schreef onder den naam von Veit Weber) *Sagen der Vorzeit*, welke, indien ik mij niet bedrieg, ook in het Engelsch zijn overgebragt. Het zijn zeker ware voorstellingen maar geestelijker: en het was den nakomenden romanticisten, en bijzonder bijzonder LAMOTTE FOUQUÉ, van wien ik in het vervolg spreken zal, overgelaten, om die tijden met den waren poetischen geest, dien zij werkelijk bezitten te vervullen. Veel gelukkiger in het voorstellen van de oude volksprookjes, dan die ridderlijke kronijkschrijvers geweest waren, was MUSÄUS (geboren in 1735, gestorven in 1787), in zijne *Volksmärchen der Deutschen*, eene verzameling van belangrijke en aardige verhalen. Maar de smaak voor vreemde, en bijzonder Engelsche, verhalen, had de overhand; en onder ontelbare vertalingen zijn die van T. T. C. BOUTE (geboren in 1730 en gestorven in 1793) wezenlijke meesterstukken. In het Drama heeft de nationale smaak sedert LESSING's tijd vele veranderingen ondergaan; evenwel, ofschoon de groote invloed van GOETHE en SCHILLER, van het begin der negentiende eeuw af, gevoeld is geworden, kan er niet veel tot lof van het Duitsch tooneel gezegd worden; en het is, zelfs nu nog, armer dan het ooit geweest is. Ik heb al reeds den roep vermeld, welke er van den *Goetz von Berlichingen* bij deszelfs eerste verschijning, uitging, en de ontelbare navolgingen, welke denzelven te beurt vielen. De wetten van ARISTOTELES, door de Fransche tooneelschrijvers aangenomen, en welke tot dien tijd den boventoon hadden, werden bijna geheel verworpen, en de Alexandrijnsche verzen, welke tot dus verre den eenigen vorm voor de zamenspraak was, werd voor altijd afgeschaft. Natuur was nu het eenige model, en het Pindarisch τὸ θεῖον ἅπαν, het deed de dichters algemeen aangenomen worden. GÖRRES (geboren in 1776 en gestorven in 1837), een man van fijnen smaak en groote geleerdheid, was de eenige Duitsche schrijver, die de waardigheid van het Fransche treurspel poogde op te houden, zonder de moderne nieuwigheden te verwerpen, en zijne *Martona*, gelijkende na volging van een oorspronkelijk Fransch stuk, is dikwijls ten tooneele gevoerd en met tevredenheid ontvangen. Het is nu onbetwistbaar, dat GÖRRES vergeten; een lot waarvan de schriften van Duitsche dichters hoogstens onderhevig schijnen: want, ofschoon het hard is om te zeggen, toch is het echter waar, dat er geen volk zoo onbekwaam tegen hunne mannen van genie is, als het volk van mijn eigen land.

IETS OVER *LONDEN'S* BEVOLKERS.

Onder het opschrift *the State of the Metropolis considered* is te London, in den vorm eens briefs van den predikant W. NOEL aan den bisschop der hoofdstad, een belangwekkend geschrift in het licht verschenen, over het godsdienstige onderrigt aldaar. Wij lezen daar onder anderen: Volgens de volkstelling in het jaar 1831 bedroeg de massa der van elkaar zich tot eene ontzaggelijk groote hoofdstad vereenigd hebbende steden, dorpen en vlekken eene bevolking van 1,517,941 ingezetenen. Van deze leven circa 57,800 personen in de City, het oorspronkelijke London, die behoorlijk met kerken zijn bedeeld; voor de overige 1,460,141 inwoners telt men nog 146 kerken en kapellen der Anglikaansche godsdienstoefening, met omtrent 248,000 zitplaatsen; daar de schrijver echter met droefheid moet erkennen, dat bij elke godsdienstoefening gemiddeld in elk dezer huis 250 zitplaatsen ledig blijven, zoo beloopt het getal dergenen, die welligt dezen godsdienst bijwonen, 211,750. Deze verdeelt de schrijver in drie klassen: 1) die, welke tweemaal iederen zondag de kerk bezoeken; 2) die, welke zich slechts eenmaal, en 3) die, welke zich slechts nu en dan derwaarts begeven. De eerste klasse, gelooft hij, bedraagt meer dan drie zeden, de tweede minder dan twee zeden en de derde minder dan een zede, en dit maakt in het geheel niet meer dan 247,039; hierbij voegt hij, na eene gelijkmatige berekening, 80,000 regtgeloovigen, dat is, aan de Drieëenigheid geloovende dissenters. Dienavolgens zouden er 336,000 personen zijn, die geregeld, of toch van tijd, de orthodoxische godsdienstoefening bijwonen, nog eenige personen daarbij voegende, voornamelijk van degenen die door de noodwendigheid en niet uit vrijen wil van de godsdienst worden afgehouden, voedt hij de hoop dat er toch 864,291 personen in de hoofdstad worden gevonden, die God volgens den protestantschen vorm openlijk vereeren; voorts 56,800 katholijken, unitariers en joden, dus te zamen 923,291, zoodat te London 536,650 personen gevonden werden, die, volgens de uitdrukking van den schrijver, zonder christelijk onderrigt en zonder eenige openbare Godsverkranking leven, die minder onderrigt zijn in Goddelijke waarheid dan de Nieuw-Zeelanders, en minder in aanmerking worden genomen dan de Chinezen. Hij belooft dat velen van deeze plaats in de hedehuizen vinden konden, doch zij willen dezelve niet bezoeken, en dit is het kwaad dat hij wenscht te keer te gaan. Hij schrijft het drinken van bier en brandewijn in de 5200 bierkroegen der hoofdstad toe aan de feestelijkheden der ministers en andere hooge personen, alsook aan het verontzaamen van de openbare godsdienst. Uit parlementsopgaven was gebleken, dat twee der eerste bierhuizen op eenen dag worden bezocht door 6016 mannen, 4081 vrouwen en 976 kinderen, voorts 14 huizen alzulke door 22,423 personen, waarvan de helft ingeschreven uit vrouwen en kinderen bestaat. De arbeiders, die gewoonlijk zondag hun weekgeld ontvangen, slijten den avond en dikwijls den nacht met drinken. Den morgen vroeg zitten de bedrogen vrouwen weder vol en vol

zijn den ganschen nacht open, doch ten 11 ure (vermits volgens de wet alle herbergen gedurende de godsdienstoefening moeten gesloten zijn) worden derzelver walgelijke bevolkingen naar buiten gedreven, om langs de straten te waggelen, of in de gooten te vallen, tot dat de policie hen in arren moede. Zaturdags nachts en zondags morgens zijn de, door armoedige volksklassen bewoonde wijken het schouwtooneel van vechtpartijen en velerhande ondeugd. Mannen vechten daar met mannen, vrouwen met vrouwen, tot dat zij elkander de kleederen hebben van het lijf gescheurd; zij trotseren en spotten met de policie, doch brengen desniettemin veelal het overige van den zondag in de policie-wachthuizen door. Ook de bedelarij brengt de schrijver hiermede in verband, en zegt dat naauwelijks een vijfden (vijftigste gedeelte der straatbedelaars ondersteuning verdient. Verders noemt hij de speelhuizen, waarvan 23 jaren geleden, volgens Colquhoun, reeds 32 bestonden, die door 8000 personen werden bezocht en in welke jaarlijks meer dan 7 millioen p. sterl. (ƒ 84,000,000) werd gewonnen en verloren; voorts de openlijke ontucht, aan welke hij berekent dat zich ten minste 150,000 personen van beiderlei kunne overgeven. Het getal dieven, valsche munters, bedriegers, enz. schatte Colquhoun in zijnen tijd op 30,000, hetwelk echter sedert sterk moet zijn vermeerderd. Men heeft berekend, dat op zijn minst genomen 12,000 jongens en meisjes stelselmatig tot de grootste ondeugden en misdaden worden opgeleid! Het is eene smaadelijke gedachte, zoodanige menschen te aanschouwen, die niet alleen voor zichzelven onverbeterlijk zijn, maar ook de maatschappij als door eene pestzieke bezoet houden. Van de ruim 500,000 personen te Londen, die zich aan alle godsdienstbijwoning onttrekken, geven zich 10,000 over aan het spel, meer dan 20,000 aan bedelarij, 3000 leven van diefstal en bedrog, 23,000 worden jaarlijks als dronkaards van de straten opgelicht, meer dan 100,000 zijn aan sterken drank verslaafd en waarschijnlijk meer dan 100,000 leven in stelselmatige ontucht, enz.

Heden-prijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 21sten Mei.*

	laagste koers	hoogste koers	koers van h.		laagste koers	hoogste koers	koers van h.
Nederlanden. pCt.				pCt.			
Werk. Schuld 2½	57⅜	57 9/16	57⅜	Dito 1832 5	104⅜		
dito dito 5	102⅜	102⅜		Cert. dito 1831 5	99⅞		
Uitgestel. dito.				Obl. te Lond. 5			
Kansbil. dito.	26⅜	26 9/16	26⅝	Cert. te Hamb. 5			
Amort. Synd. 4½	96⅝	96¼	96⅛	Ins. in Assig 6	76⅜	70½	70⅜
dito dito 6	81 9/16	81⅝	81 9/16	Certific. dito. 6	71		
Schatkist-bill. A	101			Bolen.			
Haarl. Maats. 4½	108⅛	108⅜	108⅛	Aand. L. fl. 300			
Frankrijk.				Pruisen.			
Ins. Grootb. 5				Dito dito R. 50.	114	114⅛	
Engeland.				Neg. L. 1830 4			
Dito p. 12 Aug. 3				Oostenrijk.			
Spanje.				Aand. L. ƒ 100			
Per. R. E. Ams. 5	49⅝	49 7/16	49½	Dito dito 250 4	427		
Dito ƒ 1000. 3	30½	30⅝	30½	Metalliek. . . . 5	99⅛		
Cert. Oxy & Leg 4				Dito L. gen. . . 3			
Brandsbe Uitg.	21⅛	21 1/16	21⅛	Dito. 2½			
Cert. R. Lond. 5				Obl. Goll & C. 5			
Engelsch. Uitg.				Dito. 4	92½		
Portugal.				Cert Stadsb. 2½			
Obligatien 5				Ween. B. ass. 5			
Dito dito 3				N. Weem. Aand.			
Napels.				Denemarken.			
Certific. L & B. 5				Leen. te Lond. 3			
Dito Falc. & C. 5				Brazilien.			
Leen. Lond. R. 5				Dito Rotsch. 5	88½		
Rusland.				Grieksche.			
Oude Hoven 5	104½			Dito te Lond. 5			

Onze hartelijk geliefde Vader en Behoud-Vader, de Wel-Edele Heer JAN CORNELIS MARIS, in leven Burgemeester, Dijkgraaf en Lid van de Staten dezer Provincie, werd ons heden door den Dood ontrukt, in den ouderdom van ruim 51 jaren. Hij stierf aan eene langdurige ziekte van ruim 4 maanden; diep betreuren wij allen dit hartgrievend verlies.

Uit aller naam,

C. W. MARIS.

Vlissingen, den 20. Mei 1835.

Vrienden en Bekenden buiten deze Stad, gelieven deze algemeene kennisgeving acht als bijzondere aan te merken.

De ondergeteekende zich binnen deze Gemeente verzoerd ziende met het beheer der belangen voor de *Nederlandsche Algemeene Levensverzekering-Compagnie*, te Amsterdam opgerigt, krachtens Koninklijk Besluit van den 1sten September 1823, No. 44, en wel onder het Bestuur van de Wel-Edele Gestrenge Heeren Mr. P. A. BRUGMANS en Mr. W. F. Baron VAN ROELL, als Commissarissen; alsmede E. MEYER-CLUWEN en P. GUY DE CORAL, als Directeuren, maakt bij deze bekend, dat men zich dagelijks, van des ochtends negen tot des namiddags één uur, (uitgenomen Zon- en Feestdagen) ten zijnen kantore in de Verwerkstraat, No. 516, kan vervoegen, tot SLUITEN VAN POSTEN, *ter Verzekering van Jaarwedden voor Weduwen en Weezen*, benevens alle soorten van RISICO'S OF HET LEVEN, *'t zij Pure Sommen of Lijfrenten*; alle de welke, even als de Conditiën waarop die Verzekeringen zullen geschieden, breeder omschreven zijn in het daarvan gedrukte Bericht, hetwelk ten zijnen kantore *gratis* te verkrijgen is.

Daar de *Nederlandsche Algemeene Levensverzekering-Compagnie* gezamenderling is, voor een met kapitaal van *Vijfmaal Honderd Duizend Gulden* tot basis hebbende, doet de ondergeteekende genoemde Maatschappij ten sterkste alle

bevelen, daar hij gezamenlijk twijfelt, of ieder weldenkend Huisvader zal door eene jaarlijksche geringe bijdrage gedurende zijn leven, zijne Weduwe en Weezen in staat stellen, onafhankelijk te kunnen leven.

Breda, den 20sten Mei, 1835.

Wm. BEEKHUIS.

*** *Drie of vier* GOUDSMITSGASTEN, vast Werk begerende, en vooral in 't rood Goud en Centielje goed ervaren en van goede Getuigschriften voorzien, adresseren zich bij L. COETERMANS, Fabrikant in Goud en Zilver te Bergen-op-Zoom.

PLAATSELIJK BESTUUR.

Burgemeester en Assessoren van Dinteloord en Princeland, brengen bij deze ter kennisse van alle de daarbij belanghebbenden, dat de gewone JAARLIJKSCHE KERMIS in deze Gemeente in dit loopende jaar als van oude een aanvang zal nemen op Maandag den 22sten Junij aanstaande, doch gesloten moeten wezen Donderdag middernacht daaraanvolgende; dat op dezelve alle Kramers, Rijselaars en soortgelijke bedrijven zullen moeten staan, uitgezonderd bedelaars en Ongepatenteerde Kooplieden, onder de strafte dezer wet zal gehandeld worden.

Wordende daarentegen Gepatenteerde Kooplieden, Kramers enz. verzocht, dezelve met hunne tegenwoordigheid te willen vereeren, terwijl Zaturdag voor de Kermis, des voormiddags ten 11 ure, op het Gemeentenshuis voor de standplaatsen der Kramers zal worden geloot.

Dinteloord, den 12den Mei 1835.

Burgemeester en Assessoren voornoemd,
J. JISKOOT, Vt.

Ter ordonnantie van deselven,
De Secretaris,
H. STRUYK VAN BERGEN.

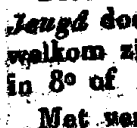

De gewone JAARLIJKSCHE PAARDENMARKT, te Willemstad, zal als naar gewoonte dit jaar weder gehouden worden, op *Dingsdag den 9den Julij eerstkomende.*

*** De Notaris VAN DER MEER, residerende te Waspik, zal, namens zijn principaal, op *Vrijdag* den 29en Mei 1835, des avonds om 5 ure, ten herberge van THOMAS JANZE DE BONT, in *de Ster*, te Waspik aan Benedenkerk, provisioneel veilen, en *peerlijen* dagen daarna, zijnde Vrijdag den 12den Junij daaraanvolgende, op gelijk uur ter voorschreve plaatse, definitief, publiek verkoopen:

1e Koor: Eene extra goede BOUWMANSWONING, geschikt voor Heeren-Huisinge en te volgange voor Bouwerij, voorzien van 4 Kamers, 2 Keukens, ruimen Zolder, groote Schuur met Stalling voor 6 paarden en 20 koeijen, eene schoone Tuin en groote Erf; alles gestaan en gelegen te Waspik, aan Benedenkerk, sectie G, nos. 634 en 635, groot 20 roeden, 5 ellen.

2e Koor: Een extra schoon perceel WEILAND, achter den 1sten koop, gelegen in den Binnenpolder te Waspik, sectie G, nos. 636 en 637, groot 1 bunder, 10 roeden en 10 ellen.

Deze twee koopen zullen eerst afzonderlijk en daarna gecombineerd gepresenteerd worden, kabonende de *eerste*, op 1 Mei 1836 en de *tweede*, bij den slag aanveerd worden. De helft der koopsom kan den koper op het verkochte of op andere securiteit tegen 5 pct. op intrest behouden.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van den Notaris voornoemd en bij J. P. G. VAN DER MEER, te Raamsdonk.

Zegt het voort.

UITGAVE
VAN
BIJBELSCHE TAFEREELEN
IN HOUTSNEEPLATEN.

De behoefte aan eenen Prentbijbel, voldoende aan de tegenwoordige vorderingen van teeken- en graveerkunst, werd sedert lang algemeen erkend en bragt den uitgever op het denkbeeld, om eenige Bijbelsche Tafereelen het godsdienstig publiek van Nederland aan te bieden, als bevattende meesterstukken in zoogenaamde Houtsnee, die, wat vinding en uitvoering betreffen, niets te wenschen overlaten.

De jeugd zal in dezen Prentbijbel geene onbevattelijke zinnebeeldige voorstellingen behandeld, maar in gemakkelijke duidelijkheid, naar Oostersche hoofsche kleederdragt en bouwkunst geschetst, zigtbaar verklaard zien.

Deze Prentbijbel zal vooral den bezitters van *den Bijbel voor de Jeugd* door Prof. VAN DER PALM, of van dien door SCHMIDT hoogst welkom zijn, en is tevens zoodanig ingerigt, dat hij bij elken Bijbel in 8o of kleiner formaat, kan worden gebonden.

Met vertrouwen biedt de Uitgever zijne proeven van den Prentbijbel aan, die bij de voornaamste Boekhandelaars ter bezigtiging liggen. De uitgave zal in *twaalf* afleveringen, ieder van *zes* plaatjes geschieden. De eerste inschrijvers ontvangen de eerste afdrukken. Prijs van elke aflevering *ƒ 0.75*.

Zutphen. W. J. THIEME.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.